

IT zakázky? Miliardy bez soutěže

Úřady stále častěji pořizují informační technologie neprůhledně. Nákupy rozdělují nebo zadávají neveřejně

PETRA JÚZLOVÁ

PRAHA Tiskárny, kopírky, jejich servis a systém, který zařízení propojí. Přesně to v březnu poptávalo ministerstvo obrany. Místo jedné zakázky však vypsal dvě menší. Tendr nakonec zastavil antimonopolní úřad kvůli podezření, že ho měl získat předem vybraný dodavatel.

Ministerstvo obrany postupovalo podle IT firem, které si na podmínky soutěže stěžovaly, netransparentně: v zakázce malého rozsahu, která je prakticky nekontrolovatelná, si nejprve vybralo dodavatele speciálního softwaru – Konicu Minolta. Vzápětí následovala zakázka za 40 milionů korun. Až v ní resort poptával samotná zařízení. Podmínky druhé zakázky však byly podle konkurentů nastaveny tak, aby i ona putovala k firmě, která předtím dodala systém.

„Na zadávací podmínky si stěžovaly dvě firmy,“ potvrdil Petr Rafaj, předseda antimonopolního úřadu. Úřad zakázku sedmého června pozastavil. „Máme pochybnosti o souladu úkonů a postupů účinných zadavatelem se zákonem,“ vysvětlil Rafaj.

S tím, že by podmínky někoho zvýhodňovaly, však resort obrany nesouhlasí. „Požadavky, které ministerstvo mělo, nebyly diskriminační a nezužovaly zásadním způsobem počet uchazečů, říká Jiří Calletka z úzkového oddělení ministerstva.

Stejně hovoří i Konica Minolta. „My jsme se účastnili otevřeného výběrového řízení,“ říká mluvčí firmy Michal Dolana.

Podle Nejvyššího kontrolního úřadu má ale resort se zadáváním zakázek problém často. A není sám.

Úřady státní správy jen během letošního roku nedokázaly podle NKÚ správně zadat tři čtvrtiny všech zakázek na informační technologie. Většinou projekty za miliardy korun putovaly k dodavatelům bez výběrového řízení.

Právě zadávání IT zakázek bez výběrového řízení je stejně jako jejich dělení na menší tendry mezi tuzemskými úřady stále častější praxí. „Nejvyšší kontrolní úřad odhaduje, že se tímto způsobem zadaly v Česku zakázky za 10 miliard, ale podle našich odhadů je tato částka od půlky loňského roku minimálně dvojnásobná,“ říká odborník jedné z velkých IT firem v Česku, který si

zakázky za 10 až 20 miliard byly od loňského roku zadány bez výběrového řízení

Neveřejně jsou podle Nejvyššího kontrolního úřadu zadávány tři čtvrtiny všech IT zakázek

Jak se netransparentně utrácení peníze za IT

Příklady IT tendrů, které ministerstva naplánovala pro letošní rok

Zdroj: firmy z branže, NKÚ, ministerstva

Grafika: Shutterstock / YAR

však nepřeje zveřejnit své jméno. I jeho firma se totiž veřejných zakázek pro státní správu účastní.

Praxe českých úřadů při neveřejném zadávání zakázek je podobná – nejprve proběhne veřejná zakázka, za jejím vítězem pak ale automaticky putují i další zakázky, a to v režimu jednacích řízení bez uveřejnění.

Podle velkých IT firem, jako jsou třeba IBM, SAP nebo Asseco Central Europe, jde často jen o nutné obnovení licencí na technologie, které daná instituce zvolila

v předchozím řádném tendru. Podle Transparency International a dalších odborníků z branže však zdaleka nejde jen o obnovování licencí. „Jednotlivé firmy, které mají práva na dodaný systém, si narokují nové a nové zakázky s ním související. To může IT zakázky pro státní úřady značně prodražit,“ řekl LN šéf Transparency International David Ondráčka.

Přesně to se podle odborníků stalo například v případě projektu Centrálního registru administrativních budov, který spravuje úřad

pro zastupování státu ve věcech majetkových. Zakázku za zhruba čtvrt miliardy získala bez výběrového řízení společnost IBM. A důvod? Podle úřadu nešlo o nový projekt, ale o rozšíření projektu Informačního systému majetku státu, který v roce 2004 připravovala právě IBM.

Projekt, který měl státu ušetřit peníze, je však podle sdružení Acta non verba a Nadačního fondu proti korupci předražený. „Jen náklady na samotný informační systém přesáhly 130 milionů korun, což je podle hodnocení IT odborníků, kte-

ré jsme oslovili, opravdu moc,“ popisuje šéf sdružení Vojtěch Rázma.

Sám dodavatel, tedy IBM, se k ceně vyjádřit nechtěl. „Cenu konkrétních projektů nám nepřísluší blíže komentovat,“ říká mediální zástupce firmy Martina Brehmerová. Úřad na projektu nic předraženého nevidí. „Projekt byl několikrát kontrolován a auditován ze strany ministerstva vnitra a ministerstva pro místní rozvoj a nebylo shledáno žádné pochybení,“ říká mluvčí úřadu Robert Hurt.

LIDOVÉ NOVINY, 21. 8. 2013